

14.02.2025р. Гр.25.Всесвітня історія. Уроки №63-64.

Тема: 1.Практичне заняття. Війни у В'єтнамі та Афганістані.

2.Агресія Росії проти України.

1.Опрацювати матеріал і виконати завдання:

-Дайте характеристику війнам. Що між ними спільного і чим вони відрізняються?

Комуністичний В'єтмінь («Ліга за незалежність В'єтнаму») разом з некомуністами контролював Північний В'єтнам у період між 18 грудня 1946 і 20 липня 1954 році. Проте комуністи поступово усунули всіх не-комуністів, до лютого 1951 р., коли вони оголосили про створення партії Лао Донг (партія праці), і відкрито оголосили про початок побудови комунізму у Північному В'єтнамі. Комуністи (партія Лао Донг) контролювала Північ В'єтнаму з 20 липня 1954 до 2 липня 1976 р. В обох частинах країни передбачалося провести в 1956 році вільні вибори, після чого мало відбутися об'єднання.

Після поділу В'єтнаму спостерігалася значна міграція населення: з Північного В'єтнаму на південь перебралися близько 1 млн осіб (чому сприяли розгорнута південнов'єтнамською владою пропагандистська кампанія і розгорнуте північнов'єтнамською владою будівництво комунізму), з півдня на північ мігрували близько 100 тис. осіб.

Північний В'єтнам був соціалістичною державою з повністю централізованою системою управління і командно-адміністративною економікою. У середині 1950-х років у ДРВ була проведена земельна реформа, в ході якої ліквідовано клас поміщиків, а їхні землі передані селянам. Реформа супроводжувалася насильством, в результаті якого, за різними оцінками, загинуло від 1 тис. до 100 тис. чоловік. Наприкінці 1950-х років почалася індустріалізація країни.

Проведення виборів, намічених на 1956 р., було зірвано південнов'єтнамським режимом за підтримки США. У 1955 році в Південному В'єтнамі була проголошена суверенна Республіка В'єтнам, що було прямим порушенням Женевських угод, що закріплювали тимчасовий статус поділу країни. Оскільки процес мирного об'єднання країни зайшов у глухий кут, в 1959 році північнов'єтнамський уряд прийняв рішення підтримати повстання місцевих комуністів в Південному В'єтнамі. Результатом такого рішення стала В'єтнамська війна. На територію Південного В'єтнаму таємно проникали регулярні підрозділи північнов'єтнамської армії. Крім того, війська ДРВ брали участь у громадянській війні в Лаосі, що офіційно спростовувалося Ханоем. У 1965–1973 роках (з перервою в 1969–1971) територія ДРВ піддавалася масованим бомбардуванням американською авіацією і кораблями 7-го флоту США. Цілями бомбардувань було ослаблення військового потенціалу ДРВ і здатності країни надавати підтримку партизанам на півдні, а також тиск на північнов'єтнамський уряд, щоб змусити його припинити відправку своїх військ в Південний В'єтнам. Бомбардування завдали величезної шкоди економіці та інфраструктурі країни, а також призвели до десятків тисяч людських жертв. Значну військово-економічну підтримку Північного В'єтнаму в цей час надавали СРСР і Китай, які таким чином здійснювали експорт комунізм в країни 3-го світу.

У січні 1973 було укладено Паризьку угоду про припинення вогню, за яким США і Північний В'єтнам повинні були вивести свої війська з Південного В'єтнаму. Але північнов'єтнамські війська не були виведені з півдня і продовжували там бойові дії. Навесні 1975 р. в результаті широкомасштабного наступу армії ДРВ південнов'єтнамський режим було повалено. 2 липня 1976 було проголошено створення єдиної незалежної в'єтнамської держави — Соціалістичної Республіки В'єтнам (СРВ). ДРВ і Республіка В'єтнам припинили існування.

Війна в Афганістані — збройний конфлікт, у якому брали участь урядові війська Афганістану і Радянського Союзу проти повстанських груп моджахедів. Розпочалась у

грудні 1979 році нападом спецпідрозділів КДБ СРСР на президентський палац у Кабулі і вбивством президента країни Хафізулли Аміна і його оточення та введенням у країну «обмеженого контингенту» Радянської Армії. Війна за офіційними радянськими даними тривала до виводу основної маси радянських військ 15 лютого 1989 року. В результаті цієї війни загинуло (за міжнародними даними, прийнятими також і СРСР) близько 1,5 млн або 10% з числа тодішнього населення країни. Радянські втрати, за офіційними даними СРСР, становили близько 15 тисяч військовослужбовців. Передумови, початок та закінчення війни.

У вересні 1979 року до влади в результаті палацового заколоту прийшов жорстокий тиран Хафізулла Амін, репресивна політика котрого не влаштувала основну масу афганців. У країні фактично спалахнула громадянська війна, яка загрожувала самому існуванню комуністичного уряду, — і вторгнення радянських військ в Афганістан ставало неминучим. Затим що в Кремлі Брежнєв фактично вже не міг керувати державою, ідея військового розв'язку проблеми перепала шефу КДБ Юрію Андропову. Шеф КДБ, у руках якого зосередилася виконавча влада, саме тоді ж скористався нагодою очистити «Авгієві стайні» соціалістичного табору від найодіозніших фігур, що компрометували комуністичну ідею. Коли в січні 1979 року в'єтнамські війська блискавичним ударом захопили Комуністичну Кампучію і прогнали до джунглів кривавих диктаторів Пол Пота та Єнг Сарі — це знаменувало генеральну репетицію перед майбутнім захопленням Афганістану. У Політбюро ЦК КПРС утворено так звану «афганську трійку», до складу якої увійшли Андропов, Громико й Устинов. «Трійка», в умовах надсекретності, наказала міністрові оборони Устинову, начальникові Генерального штабу Огаркову, командувачу військами Варшавського договору Куликову, начальнику відділу кадрів Шкадову, начальникові політуправління армії Єпішеву, начальнику Головного управління оперативних операцій Варенникову та першому заступникові начальника Генштабу Ахромєєву — підготувати план військової операції. Маршали розробили операцію «Ш», яку мали провести радянські війська без залучення військ центральноєвропейських держав.

10 грудня 1979 року міністр оборони СРСР Устинов дав усне розпорядження Генштабу розпочати готуватися до десантування елітної 103-ї Вітебської дивізії, п'яти дивізій військово-транспортної авіації, а також підвищити боєготовність двох (5-ї і 108-ї) мотострілецьких дивізій у Туркестанському військовому окрузі. Крім того, в ТуркВО і Середньоазіатському округах мобілізовано до армії 50 тисяч новобранців. Народне господарство передало збройним силам понад 8 тисяч автомобілів. Війська й техніка підтягнулися до кордону. Рішення ввести радянські війська в Афганістан ухвалили на підмосковній дачі Брежнєва Суслов, Андропов, Устинов, Громико. Фатальне рішення було ухвалено неповним складом Політбюро. На той час Брежнєву минуло 73 роки, Суслову — 77, Андропову — 65, Устинову — 71, Громико — 70. Рішення ввести радянські війська до Афганістану ухвалено 12 грудня 1979 року на засіданні Політбюро ЦК КПРС і оформлено секретною ухвалою ЦК КПРС. Офіційна мета введення була — запобігти загрозі іноземного військового втручання. Як формальну підставу Політбюро ЦК КПРС використовувало неодноразові прохання керівництва Афганістану.

Військове угруповання, яке офіційна радянська пропаганда називала винятково Обмеженим контингентом радянських військ (рос. ОКСВ), опинилося безпосередньо втягнутим у громадянську війну, що розгорялася в Афганістані, і стало її активним учасником та головним збудником.

У конфлікті брали участь збройні сили уряду Демократичної Республіки Афганістан (ДРА) з одного боку і озброєна опозиція (моджахеди, або «душмани») — з іншого. Боротьба велася за повний політичний контроль над територією Афганістану. Моджахедам в ході конфлікту підтримку подавали військові фахівці США, ряд європейських країн-членів НАТО, а також пакистанські спецслужби.

25 грудня 1979 року почалося введення радянських військ в ДРА по трьох напрямках: Кушка—Шинданд—Кандагар, Термез—Кундуз—Кабул, Хорог—Файзабад. Десант висаджувався на аеродромах Кабул, Баграм, Кандагар.

До складу радянського контингенту входили: управління 40-ї армії з частинами забезпечення і обслуговування, чотири дивізії, п'ять окремих бригад, чотири окремі полки, чотири полки бойової авіації, три вертолітні полки, одна трубопровідна бригада, одна бригада матеріального забезпечення й деякі інші частини й установи.

Афганська війна йшла з 25 грудня 1979 до 15 лютого 1989 року, тобто 3340 днів. 28 липня 1986 року Горбачов у промові під час перебування у Владивостоку оголосив про рішення радянського керівництва: починаючи з 15 жовтня і до кінця 1986 року з Афганістану вивести 6 полків — один танковий, два мотострілецьких і три зенітних з їх штатною технікою і озброєнням. Повертатися ці частини мали в райони їх постійної дислокації в СРСР.

14 квітня 1988 року за посередництва ООН в Швейцарії міністрами закордонних справ Афганістану і Пакистану підписані Женевські угоди про політичне врегулювання ситуації в ДРА. Радянський Союз зобов'язався вивести свій контингент в 9 місячний термін, починаючи з 15 травня; США і Пакистан, зі свого боку, повинні були припинити підтримувати моджахедів.

Відповідно до угод виведення радянських військ з території Афганістану почалося 15 травня 1988 року. 15 лютого 1989 року з Афганістану повністю виведені радянські війська. Виведенням військ 40-ї армії керував останній командувач контингентом генерал-лейтенант Борис Громов.

Через горнило радянсько-афганської війни пройшло більше 160 000 українців. З них 2 378 загинули, в тому числі 60 вважаються зниклими безвісти або тими, що потрапили в полон.

Поранення отримали більше 8 000 українців, з них 4 687 повернулися додому інвалідами.

Із 72 осіб, удостоєних за роки «афганської» війни звання Герой Радянського Союзу, є 11 українців.

Д\з: §24.

2. Крах підтримуваного кремлем режиму Януковича підштовхнув російську верхівку до прямих дій. Саме тому після провалу плану «А», котрий передбачав «злиття» України та доведення її до дефолту і втягнення України до митного союзу, кремль почав втілювати план «Б», розпочав військову агресію проти України та анексію частин України. Першим об'єктом нападу став Крим. Операція із захоплення півострова розпочалася 20 лютого 2014 р. 23 лютого в Севастополі відбувся 20-тисячний мітинг, на якому вирішили рішення не перераховувати у Київ податки, а міським головою проголосили громадянина Росії О. Чалого. 25 лютого свою акцію перед Кримським парламентом провели сепаратисти. У ніч на 27 лютого парламент та уряд Криму були захоплені так званими «зеленими чоловічками» (російським спецпідрозділом), над ними підняли прапор Російської Федерації. 11 березня 2014 р. в Криму та Севастопольська міська рада прийняли Декларацію про незалежність Автономної Республіки Крим та м. Севастополя. Згідно з нею в разі рішення народів Криму за результатами референдуму увійти до складу російської федерації Крим буде оголошений суверенною республікою і саме в такому статусі звернеться до уряду росії з пропозицією про прийняття до складу російської федерації як нового суб'єкта. 18 березня 2014 р. у Москві президент росії путін, прем'єр-міністр самопроголошеної республіки крим аксьонов, голова новоствореної державної ради республіки крим константинов, підписали так званий договір про прийняття Криму до складу Росії. Російські спецслужби навесні 2014 р. провели серію операцій з метою формування так званої новоросії. Перші масштабні проросійські виступи на Сході та Півдні України відбулися 1 березня 2014 р. Проросійські виступи в Харкові Мітинг у Луганську 1 березня 2014 Мітинг у Донецьку 1 березня 2014. 7 квітня 2014 року керовані російськими спецслужбами колаборанти проголосили створення «Донецької народної республіки» і «Харківської народної республіки». 27 квітня було проголошено «луганську народну республіку» Один із варіантів «прапору» ЛНР. 14 квітня 2014 р. виконував обов'язків Президента України О. Турчинов ввів у дію рішення РНБО, після чого розпочалася широкомасштабна антитерористична операція. Олександр Турчинов з 23 лютого по 7 червня 2014 р. виконуючий обов'язки Президента України. Незабаром були визволені Слов'янськ, Краматорськ, Алчевськ, Маріуполь - 9 квітня 14 взято, Бахмут та низка інших міст. День звільнення Маріуполя від проросійських терористів — 13 червня 2014. День звільнення Слов'янська і Краматорська 5 липня 2014 р. 6 липня 2014 року українські військовослужбовці звільнили Бахмут. Донецький аеропорт. Українські вояки на Донецькому летовищі здійснили подвиг, рідкісний у воєнній історії сучасності. У стані облоги вони захищали летовище від 26 травня 2014 року до 22 січня 2015 року, тобто майже вісім місяців — 242 дні! Народ назвав їх «кіборгами». Крім прямої збройної агресії, росія чинила й економічний тиск на Україну. Була розв'язана торговельна війна. 16 липня 2014 р. було припинено постачання природного газу в Україну. Проте завдяки допомозі країн ЄС та США Україні вдалося організувати постачання природного газу з Європи.

Згодом Україна взагалі відмовилася від постачання російського природного газу. У ніч на 25 серпня РФ ввела на територію України вісім батальйонно-тактичних груп чисельністю до 4000 військовослужбовців. Стратегічна ситуація одразу змінилася. Підрозділи ВСУ та добровольчі батальйони опинилися в оточенні під Іловайськом. 25—26 серпня 2014 противник в районі міст Іловайськ та Кутейникове оточив українські частини (у «котлі» опинилися підрозділи п'яти добровольчих батальйонів та окремі частини регулярних військ). в оточенні наші військові 4 дні вели запеклі бої з окупантами, було прийнято рішення вивести українські підрозділи з оточення. Під гарантії російської сторони вихід з Іловайська був призначений на 29 серпня і передбачав рух у колонах двома маршрутами. Однак російські військові із засідок розстріляли колони на відкритих ділянках доріг. У боях за місто Іловайськ загинуло офіційно 366 українських вояків, 429 зазнали поранень, 158 зникли безвісти, 128 попали в полон. Значну роль у протидії терористам відіграли добровольчі батальйони. Робота з історичним документом Висновки Європейської ради (3 березня 2014 р.) Європейський Союз рішуче засуджує явне порушення суверенітету й територіальної цілісності України актами агресії, що вчинені силами росії, як і дозвіл на їх застосування на території України, ухвалений 1 березня 2014 року радою федерації росії. Робота з історичним документом Міністр закордонних справ Латвії Е. Рінкевичс (Твітер) (2014). Російське вторгнення в Україну повинно бути розцінено Радою Безпеки ООН як акт агресії, ООН має реагувати відповідно, це – війна. Міністр закордонних справ Канади Дж. Бейрд (Твітер) (2014) Російські акти агресії та залякування по відношенню до України вимагають колективної реакції. З виступу на радіо міністра закордонних справ Польщі Р. Сікорського (2014) Нам потрібен перегляд відносин з Росією. Країна, яка вдається до агресії проти іншої європейської країни-сусіда, не може розраховувати, що ми повернемося до відносин business as usual... Запровадження економічних санкцій проти РФ націлене на досягнення результатів у більш довгостроковій перспективі, а Україна потребує допомоги вже сьогодні... Найбільше Україні можуть допомогти США. 27 березня 2014 р. Генеральна Асамблея ООН ухвалила резолюцію на підтримку територіальної цілісності України, а 19 грудня 2016 р. — засудила російську федерацію як окупанта і агресора. Початок війни Росії проти України 21 лютого 2022 року президент Росії Володимир Путін визнав незалежність самопроголошених “донецької народної республіки” та “луганської народної республіки”. Відповідні документи ратифікував парламент країни. Путін заявив також, що до цих утворень належать території донецької та луганської областей України. Вранці 24 лютого Росія розпочала широкомасштабне вторгнення в Україну по всій довжині спільного кордону і з території Білорусі. Україна чинить запеклий опір. Росія бомбардує українські міста і села, вбиває цивільне населення і при цьому стверджує, що проводить в Україні «спеоперацію із денацифікації». Генасамблея ООН засудила вторгнення Росії і закликала негайно вивести війська з України. За відповідну резолюцію проголосувала 141 країна, 5 були проти і 35 утрималися. Міжнародний суд ООН в Гаазі 16 березня 2022 року зобов'язав Росію припинити розпочаті 24 лютого 2022 року воєнні дії в Україні. Рада ООН з прав людини створила комісію з розслідування військових злочинів проти українців. Одразу після окупації території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя Генеральна Асамблея ООН прийняла Резолюцію про підтримку територіальної цілісності України.

Пізніше відповідні заяви пролунали від численних міжнародних організацій та країн, серед яких Велика сімка, ПАРЄ, Рада Європи, Європейський парламент, ОБСЄ, США, Велика Британія, Франція, Німеччина.

Гібридна війна — війна з поєднанням в застосуванні конвенційної зброї, партизанської війни, тероризму та злочинної поведінки з метою досягнення певних політичних цілей. Характерними особливостями гібридних війн є: агресія без офіційного оголошення війни; приховування країною-агресором своєї участі в конфлікті; широке використання нерегулярних збройних формувань (у т.ч. під прикриттям мирного населення); нехтування агресором міжнародними нормами ведення бойових дій та чинними угодами і досягненими домовленостями; взаємні заходи політичного та економічного тиску (за формального збереження зв'язків між двома країнами); широка пропаганда та контрпропаганда із застосуванням “брудних” інформаційних технологій; протистояння у кібернетичному просторі.

Посилання: <https://www.youtube.com/watch?v=qn9EepJreeA>

<https://www.youtube.com/watch?v=M8cpahBs7uo>

Опрацювати матеріал і виконати завдання:

- Чому Путін розв'язав війну в Україні?
- Чому військові дії РФ характеризують як геноцид, агресія?
- Як міжнародна спільнота ставиться до війни РФ в Україні?